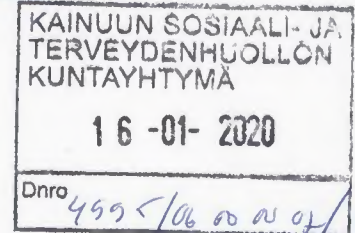

13.1.2020

Julkinen

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä
Yhtymähallitus
PL 400
87070 Kainuu

Asia Hoitoon pääsyn toteutuminen Kainuun keskussairaalan kirurgian erikoisalalla

Asian vireilletulo Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa

Aluehallintovirastoon toimitettiin epäkohtailmoitus huhtikuussa 2018 hoitoon pääsyn ongelmista Kainuun keskussairaalan kirurgian poliklinikalla. Aluehallintovirasto päätti ottaa erikoissairaanhoidon koskevana valvonta-asiana selvitettäväksi hoidon saatavuuden toteutumisen.

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä (Kainuun sote) lähetti aluehallintovirastolle pyydetyt lausunnot ja selvitykset hoitoon pääsyn tilanteesta toukokuussa 2018 ja lokakuussa 2019.

Valvontaviranomaisen saama selvitys

Valvonta-asian arviointi ja ratkaisu perustuu seuraaviin lausuntoihin ja selvityksiin:

- Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän hallintoylilääkäri Esa Ahosen 12.6.2018 antama selvitys hoitoon pääsystä Kainuun keskussairaalassa
- Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän johtaja Maire Ahopellon ja Esa Ahosen 14.11.2019 antama selvitys hoitoon pääsystä Kainuun keskussairaalassa
- Kainuun keskussairaalan hoitoon pääsytilastot 31.5.2018 ja 31.10.2019
- Puhelinkeskustelu hallintoylilääkäri Esa Ahosen ja valvontaviranomaisen välillä 21.11.2019

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän lausunto ja selvitys

Kainuun soten hallintoyli lääkäri, vs. kuntayhtymän johtaja Esa Ahosen 12.6.2018 antaman lausunnon mukaan kirurgian poliklinikalla läheteiden käsittely yli 21 vuorokauden määräajassa oli ylittynyt kahdeksan potilaan kohdalla ollen 0,4% kokonaisläheteiden määrästä. Hoidon tarpeen arvio kolmen kuukauden määräajassa oli viivästynyt 21 potilaan kohdalla (2,0 %). Hoitoon pääsy kuuden kuukauden määräajassa oli ylittynyt 23 potilaan kohdalla (1,1 %) vastaten 2,9 potilasta / 10000 kansalaista kohti.

Selvityksen liitteenä toimitettiin Kainuun keskussairaalan hoitoon pääsytilastot 31.5.2018. Tilastojen mukaan hoitoon pääsy oli toteutunut hallintoyli lääkäri Ahosen antaman selvityksen mukaisesti, lukuun ottamatta hoidon tarpeen arvion toteutumista kolmen kuukauden määräajassa. Tarkemman tarkastelun perusteella ilmeni, että 198 potilasta (24 % n=836) ei ollut päässyt hoidon tarpeen arviointiin kolmen kuukauden määräaikaan mennessä. Keskimääräinen odotusaika oli ollut 55 vrk.

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän lisäselvitys

Kainuun soten kuntayhtymän johtaja Maire Ahopellon ja hallintoyli lääkäri Esa Ahosen 14.11.2019 antaman lisäselvityksen mukaan vuonna 2018 annetussa selvityksessä oli ollut virheellistä tietoa hoidon tarpeen arviointiin pääsystä. Pääsy hoidon tarpeen arviointiin oli viivästynyt 24 % kaikista hoitoon pääsystä odottavista potilaista.

Selvityksen liitteenä toimitettiin uudet ajanmukaiset tilastot hoitoon pääsyn tilanteesta 31.10.2019.

Lokakuussa 2019 kirurgian erikoisalalla läheteiden käsittely oli toteutunut kaikilta osin 21 vrk:n määräajassa. Hoidon tarpeen arviointiin pääsy alle kolmessa kuukaudessa oli ylittynyt 42 potilaan kohdalla (7,3% n=574) keskimääräisen odotusajan ollessa 36 vrk. Hoitoon pääsy kuuden kuukauden määräajassa kirurgian erikoisalalla oli ylittynyt 14 potilaan kohdalla (2 % n=667).

Puhelinkeskustelu hallintoyli lääkäri Esa Ahosen ja Pohjois-Suomen aluehallintoviraston terveydenhuollon ylitarkastaja Matti Vainiokankaan välillä 21.11.2019

Ahonen kertoi, että väärintulkintaa oli ilmennyt tilastotietoja tulkittaessa, jonka vuoksi aluehallintovirasto oli saanut asiasta selvitystä annettaessa tahattomasti virheellistä tietoa. Ahonen kertoi, että kevään 2018 jälkeen kirurgian tilanne on selkeästi kohentunut keskussairaalan saatua täytettyä sairaalan kaikki kirurgin virat. Tämä on heijastunut positiivisesti suoraan hoidon järjestämiseen.

Ratkaisu

Aluehallintovirasto toteaa Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän keskussairaalan kirurgian erikoisalalan hoitoon pääsyn kokonaistilanteen kohentuneen vuoden 2018 kesän tilanteesta selkeästi lokakuuhun 2019 mennessä.

Aluehallintovirasto kiinnittää kuitenkin kuntayhtymän huomiota vastaisen varalle asianmukaiseen palvelujen järjestämiseksi siten, että hoidon saatavuus toteutuu lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Aluehallintovirasto kehottaa kuntayhtymää jatkamaan aktiivisesti toimenpiteitä kiireettömän hoitoon pääsyn varmistamiseksi. Lisäksi aluehallintovirasto ilmaisee käsityksensä, että kuntayhtymän tulee myös omavalvonnan keinoin seurata tiiviisti hoitoon pääsyn tilannetta ja puuttua mahdollisiin ongelmiin mahdollisimman varhain.

Aluehallintovirasto pyytää kuntayhtymää toimittamaan kirurgian erikoisalalta ajanmukaisen selvityksen hoitoon pääsyn tilanteesta 31.5.2020 aluehallintovirastoon 15.6.2020 mennessä.

Perustelut

Säännökset

Perustuslain (731/1999) 19 §:n 3 mom mukaan julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveystalvet ja edistettävä väestön terveyttä.

Terveydenhuoltolain (1326/2010) 10 §:n 1 mom. mukaan kunnan ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on järjestettävä terveydenhuollon palvelut sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisiksi kuin kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän asukkaiden hyvinvointi, potilasturvallisuus, sosiaalinen turvallisuus ja terveydentila sekä niihin vaikuttavien tekijöiden seurannan perusteella lääketieteellisesti, hammaslääketieteellisesti tai terveystieteellisesti arvioitu perusteltu tarve edellyttävät.

Lain 52 §:n mukaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä vastaa siitä, että sekä kiireellisen että lähetteeseen perustuvan hoidon tarpeen arviointi ja hoito järjestetään yhtenäisin lääketieteellisin tai hammaslääketieteellisin perustein. Henkilön ottaminen sairaalaan kiireetöntä sairaanhoitoa varten edellyttää lääkärin tai hammaslääkärin tutkimukseen perustuvaa lähetettä.

Hoidon tarpeen arviointi on aloitettava kolmen viikon kuluessa siitä, kun lähete on saapunut kuntayhtymän sairaalaan tai muuhun erikoissairaanhoidon toteuttavaan toimintayksikköön. Jos hoidon tarpeen arviointi edellyttää erikoislääkärin arviointia tai erityisiä kuvantamis- tai

laboratoriotutkimuksia, on arviointi ja tarvittavat tutkimukset toteutettava kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun lähete on saapunut sairaanhoitopiirin sairaalaan tai muuhun erikoissairaanhoidon toteuttavaan toimintayksikköön.

Hoidon tarpeen arvioinnin perusteella lääketieteellisesti, hammaslääketieteellisesti tai terveystieteellisesti tarpeelliseksi todettu hoito ja neuvonta on järjestettävä ja aloitettava hoidon edellyttämä kiireellisyys huomioon ottaen kohtuullisessa ajassa, kuitenkin kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hoidon tarve on todettu.

Lain 54 §:n mukaan mikäli kunta tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymä ei voi itse antaa hoitoa 51–53 §:n mukaisissa enimmäisajoissa, on sen järjestettävä hoito hankkimalla se muilta palveluntuottajilta.

Erikoissairaanhoidolain (1062/1989) 5 §:n mukaan erikoissairaanhoidon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriölle. Aluehallintovirastolle kuuluu erikoissairaanhoidon suunnittelu, ohjaus ja valvonta toimialueellaan.

Lain 53 §:n mukaan mikäli sairaanhoitopiirin kuntayhtymä on tämän lain tai terveydenhuoltolain mukaista toimintaa järjestäessään tai toteuttaessaan menetellyt virheellisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä, voi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto antaa kuntayhtymälle tai virheellisestä toiminnasta vastuussa olevalle viran- tai toimenhaltijalle huomautuksen vastaisen varalle. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto voivat, jos asia ei anna aiheutta huomautukseen tai muihin toimenpiteisiin, kiinnittää valvottavan huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallintotavan noudattamiseen. Tässä pykälässä tarkoitettuun Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tai aluehallintoviraston antamaan huomautukseen ja huomion kiinnittämiseen ei saa hakea muutosta valiittamalla.

Asian arviointi

Aluehallintovirasto toteaa saamansa selvityksen perusteella, että läheteiden käsittely on toteutunut asianmukaisesti 21 vrk:n enimmäismääräajan sisällä toukokuussa 2018 ja edelleen lokakuussa 2019. Lokakuussa 2019 määräaika oli ylittynyt vain 0,4 % osalta. Yli kolme kuukautta hoidon tarpeen arvioon pääsyä odottaneiden potilaiden määrä oli vähentynyt selvästi toukokuun 2018 ja lokakuun 2019 välillä. Toukokuussa 2018 24 % (198 potilasta) odotti hoidon tarpeen arvioon pääsyä yli enimmäismääräajan. Lokakuussa 2019 vastaava lukema oli 7 % tarkoittaen 42 potilasta. Yli kuusi kuukautta hoitoon pääsyä jonottaneiden potilaiden määrä toukokuussa 2018 oli 1,1 % (23 potilasta) ja lokakuussa 2019 1,3 % (31 potilasta) vastaten 4,0 potilasta / 10000 kansalaista kohti.

Saamiensa selvitysten perusteella aluehallintovirasto katsoo, että kiireettömän hoidon saatavuus Kainuun keskussairaalan kirurgian erikoisalalla ei täysin toteudu lain edellyttämällä tavalla, vaikka hoitoon pääsyn kokonaistilanne on kuitenkin selkeästi kohentunut toukokuu 2018 tilanteesta. Saadun selvityksen mukaan ongelmia on edelleen hoidon järjestämisessä kolmen kuukauden määräajassa tehtävän hoidon tarpeen arvioinnin osalta. Aluehallintovirasto katsoo aiheelliseksi jatkaa Kainuun keskussairaalan kiireettömän hoitoon pääsyn valvontaa kirurgian erikoisalalla.

Sovelletut säännökset

Perustuslaki (731/1999) 19 § 3 mom

Terveydenhuoltolaki (1326/2010) 10 § 1 mom, 52 § ja 54 §

Erikoissairaanhoidolaki (1062/1989) 5 § ja 53 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen ei hallintolainkäyttölain (586/1996) 5 § 1 momentin perusteella voi hakea valittamalla muutosta.

Lakimies

Heli Kajava

Aluehallintovirasto käyttää sähköistä hyväksyntää, jonka merkinnät ovat asiakirjan lopussa

Terveydenhuollon ylitarkastaja

Matti Vainiokangas

Aluehallintovirasto käyttää sähköistä hyväksyntää, jonka merkinnät ovat asiakirjan lopussa

Lisätietoja antaa terveydenhuollon ylitarkastaja Matti Vainiokangas, puh. 0295 017 500

Tiedoksi

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän johtaja Maire Ahopelto

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän hallintoylilääkäri Esa Ahonen

Sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontavirasto Valvira

Tämä asiakirja PSAVI/1707/2018 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PSAVI/1707/2018 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Kajava Heli 13.01.2020 15:36

Esittelijä Vainiokangas Matti 13.01.2020 11:08